

Tilbagebetaling af pension

En førtidspensionist havde ikke givet oplysning om ændrede indkomstforhold og fik derfor udbetalt for meget i pension. Efter at forvaltningen var blevet opmærksom på forholdet, blev pensionen i 4 måneder fortsat udbetalt med for store beløb og uden forbehold. I sin afgørelse om at kræve tilbagebetaling af den for meget udbetalte pension havde den sociale ankestyrelse ikke taget stilling til betydningen af dette. Henstillet til den sociale ankestyrelse at træffe afgørelse om spørgsmålet.

FOB nr. 84.177

(J. nr. 1983-873-044)

A klagede for B over den sociale ankestyrelsens afgørelse, hvorved styrelsen tiltrådte Frederiksberg kommunes socialdirektorats afgørelse om, at B skulle tilbagebetale for meget udbetalt folkepension for perioden fra den 1. marts 1980 til den 30. april 1982, i alt 37.084 kr.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at B, der var født den 2. juni 1916, den 8. oktober 1975 ved et ulykkestilfælde pådrog sig et kranietraume, der efterfulgtes af en traumatisk intelligensreduktion.

B fik med virkning fra den 1. december 1977 tilkendt førtidig folkepension. På de meddelelser om pensionsudbetalinger, som B modtog, var anført:

»HUSK! altid at meddele social- og sundhedsforvaltningen om ændring i økonomiske og personlige forhold ...«

I begyndelsen af 1980 solgte B sin ejerlejlighed med overtagelsesdato den 1. marts 1980 for 525.000 kr. med en kontant udbetaling på 49.213 kr. og sælgerpantebreve på i alt 228.000 kr. med en rentesats på 8%.

Af journalen fra socialdirektoratet i Frederiksberg kommune fremgik det, at direktoratet i november måned 1981 i forbindelse med den årlige omberegning af samtlige pensioner pr. den 1. januar 1982 blev opmærksom på, at B havde solgt sin ejerlejlighed og dermed opnået en øget indtægt. I forvaltningens journal for den 23. november 1981 var det anført, at det af B's selvangivelse for indkomståret 1980 fremgik, at B havde solgt sin ejerlejlighed pr. den 1. marts 1980 for 525.000 kr. med 49.213,30 kr. i udbetaling og sælgerpantebreve på 228.000 kr. Der var endvidere anført, hvilke ændringer salget havde medført for B's økonomiske forhold. Endelig var det anført, at der måtte rejses krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt pension fra den 1. marts 1980.

Omkring den 10. februar 1982 forsøgte socialdirektoratet at træffe B telefonisk. Da det ikke lykkedes, anmodede direktoratet i en skrivelse B om at mø-

de i direktoratet den 17. februar 1982. B rettede imidlertid telefonisk henvendelse til direktoratet den 12. februar 1982 og det blev da aftalt, at B skulle rette henvendelse til socialdirektoratet i midten af marts måned 1982 - når hans selvangivelse for indkomståret 1981 var udarbejdet.

B mødte i socialdirektoratet den 23. marts 1982 og drøftede (bl.a.) tilbagebetalingsspørgsmålet.

I tilslutning til en telefonsamtale den 29. marts 1982 sendte socialdirektoratet med skrivelse af 7. april 1982 B en opgørelse over de for meget udbetalte pensionsbeløb fra den 1. marts 1980 til den 30. april 1982 i alt 37.084 kr. Socialdirektoratet anmodede B om at tilbagebetale beløbet. Direktoratet henviste til, at B ikke havde givet oplysninger om salget af ejerlejligheden.

A klagede for B til den sociale ankestyrelse over Frederiksberg kommunes afgørelse. A anførte bl.a., at B siden arbejdsulykken i 1975 havde været ude af stand til at overskue sine økonomiske forhold, og at han derfor havde søgt bistand hos en advokat i forbindelse med salget af ejerlejligheden og hos en revisor, der havde udarbejdet hans årlige selvangivelse.

Den sociale ankestyrelse tiltrådte som nævnt Frederiksberg kommunes socialdirektorats afgørelse. Styrelsen henviste til, at B ikke havde givet socialdirektoratet underretning om salget af ejerlejligheden.

I klagen til mig anførte A bl.a., at B i de årlige selvangivelser havde givet oplysning om sine indtægter ved salget af lejligheden, og at Frederiksberg kommunes krav om tilbagebetaling først var fremkommet mere end 2 år efter salget. A anførte endvidere, at det var hendes opfattelse, at Frederiksberg kommunes socialdirektorat ikke havde opfyldt sin forpligtelse til bl.a. at være opmærksom på, om der indtrådte forandringer i en pensionists økonomiske forhold, som kunne medføre nedsættelse eller bortfald af pensionen. A henviste til, at socialdirektoratet ikke havde instrueret B om hans pligt til at give meddelelse om ændringer i sine indtægtsforhold, og at det af de opgørelser, som B havde fået tilsendt om den månedlige udbetaling af førtidspensionen, fremgik, at udbetalingen vedrørte »Grundbeløb/Mindstebeløb«. Herved var B blevet vildledt med hensyn til spørgsmålet om nødvendigheden af at give oplysning om indtægtsændringer, idet »hvad kan være mindre end det »mindste««.

Frederiksberg kommunes socialdirektorat anførte i anledning af A's klage til mig bl.a., at socialdirektoratet ikke havde mulighed for at konstatere eventuelle indtægtsændringer af denne art på et tidligere tidspunkt, medmindre de pågældende selv giver pensionskontoret meddelelse om ændringen. B var den 12. juni 1979 ved fremmøde i pensionskontoret blevet instrueret om sandheds- og oplysningspligten, og havde bekræftet dette ved sin underskrift. Socialdirektoratet henviste til, at oplysningspligten fremgik af enhver af de meddelelser, som pensionisten modtog om pensionsudbetalinger. Direktoratet oplyste, at man skønnede, at det ikke havde været relevant at tilbyde B vejledning vedrørende de økonomiske forhold, som han hidtil selv havde taget sig af, og at han ikke selv havde rettet henvendelse til pensionskontoret herom.

Den sociale ankestyrelse henholdt sig i en udtalelse til mig til sin afgørelse og anførte, at de omtalte følger af kranietraumatet, forårsaget af en arbejdsskade,

efter ankestyrelsens opfattelse ikke medfører, at bestemmelsen i folkepensionslovens § 25 ikke kan give grundlag for et krav om tilbagebetaling.

Jeg udtalte følgende i en skrivelse til A:

»...

2. Folkepensionsloven indeholder følgende bestemmelser af betydning for afgørelsen af tilbagebetalingsspørgsmålet:

§ 24:

»Det påhviler en pensionist at give det sociale udvalg underretning om enhver forandring i sine økonomiske og personlige forhold, som kan formodes at medføre nedsættelse eller bortfald af pensionen, ligesom det sociale udvalg selv skal være opmærksom på, om sådan forandring indtræder.«

§ 25:

»Har en pensionist undladt at give oplysninger som krævet i § 24 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget oppebåret pension, skal det beløb, der med urette er oppebåret, tilbagebetales af den pågældende, eventuelt hans dødsbo. Bestemmelse om tilbagebetaling af uretmæssigt oppebårne pensionsbeløb træffes af det sociale udvalg. Til brug ved beregningen af, hvilket beløb der i henhold til denne bestemmelse kan forlanges tilbagebetalt fra en pensionist eller hans dødsbo, er det sociale udvalg berettiget til at forlange samme oplysninger, som kan forlanges af de skattelignende myndigheder i henhold til skattelovgivningen.«

Således som sagen foreligger oplyst, finder jeg ikke at have grundlag for at kritisere, at Frederiksberg kommunes socialdirektorat og den sociale ankestyrelse fandt, at betingelserne for at kræve tilbagebetaling af en del af det beløb, som (B) modtog for meget i førtidig folkepension, er opfyldt. Jeg bemærker herved, at (B's) angivelse på selvangivelsen for indkomståret 1980 ikke kan erstatte en meddelelse herom til socialdirektoratet.

3. Således som sagen foreligger oplyst, må jeg lægge til grund, at socialdirektoratet allerede i november 1981 blev opmærksom på, at (B) fik udbetalt for meget i folkepension hver måned. Uanset dette fortsatte socialdirektoratet med at udbetale for meget i pension til (B) for december 1981, januar og februar 1982 uden over for ham at tage forbehold. Også efter, at socialdirektoratet havde været i kontakt med (B) den 12. februar 1982, fortsatte den for store udbetaling af pension (for marts måned 1982).

...

Den sociale ankestyrelse ses ikke særskilt at have overvejet, i hvilket omfang kravet om tilbagebetaling af for meget udbetalt folkepension også kan gøres gældende for tiden efter det tidspunkt, da socialdirektoratet var blevet opmærksom på, at (B) modtog for store ydelser i folkepension. Jeg har derfor tilbagesendt sagen til den sociale ankestyrelse med henblik på, at styrelsen kan træffe en afgørelse om dette spørgsmål.«

Den sociale ankestyrelse genoptog sagen og traf følgende afgørelse:

»Ankestyrelsen finder, at der ikke er grundlag for at pålægge socialdirektoratet at foretage omregning af pensionen straks efter, at socialdirektoratet er blevet opmærksom på, at pensionisten modtog for meget pension. Ankestyrelsen lægger herved vægt på, at en ny beregning af pensionen har nødvendiggjort yderligere oplysninger.

Derimod finder ankestyrelsen, at socialdirektoratet burde have taget forbehold overfor pensionisten om rigtigheden af størrelsen af den udbetalte pension. Socialdirektoratet foretog gennemgangen af pensionistens forhold i slutningen af november 1981. Denne gennemgang blev foretaget med henblik på (eventuel) omregning af pensionen pr. 1. januar 1982. Under henvisning til tidspunktet for gennemgangen af pensionen og formålet med denne gennemgang finder ankestyrelsen, at socialdirektoratet i december måned 1981 burde have taget forbehold om rigtigheden af den pension, der ville blive udbetalt fra og med pensionen for januar måned 1982.

Da socialdirektoratet ikke har taget et sådant forbehold, finder ankestyrelsen, at tilbagebetalingskravet må nedsættes med de beløb, som udgør den for meget udbetalte pension for tiden efter 1. januar 1982.«

Jeg meddelte den sociale ankestyrelse, at jeg havde taget afgørelsen til efterretning.